

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОКПІ 1.2.3 ІСТОРІЯ СОЦІОЛОГІЇ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

2021-2022 рік

Робоча програма «Загальні соціологічні теорії» для студентів за спеціальністю 054 Соціологія

Розробник: Зубченко О.С., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії та соціології

© Зубченко О.С., 2021 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів 9	Галузь знань 054 Соціологія	Обов'язкова	
	Напрямок підготовки Соціологія		
Модулів - 4	Спеціальність 054 «Соціологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів - 4		1-й	1-й
Індивідуальна науково-дослідницьке завдання за вибором студента		Семестр	
Загальна кількість годин - 270		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувача – 6	Лекції		
		46 год.	20 год.
	Практичні заняття		
		44 год.	20 год.
	Самостійна робота		
		180 год.	230 год.
	Індивідуальні завдання 10 год.		
Вид контролю – іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
 для денної форми здобуття вищої освіти – 50/130 (28/72%)
 для заочної форми здобуття вищої освіти - 24/126 (13/87%)

2. Мета та завдання навчальної дисциплін

Мета дисципліни «Історія соціології» полягає у формуванні у студентів знань щодо основних напрямів і шкіл в історії соціології, вивченні студентами ключових ідей та концепцій класичної соціологічної теорії, усвідомленні ними аналітичного потенціалу соціологічної думки.

Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студентів соціологічну уяву, поглибити знання про історичний розвиток поглядів на суспільні явища та процеси, про місце людини в соціальній організації, механізми та умови ефективної соціалізації. Засвоєння матеріалу курсу сприятиме опануванню студентами законів та особливостей розвитку соціологічних теорій, логіки пізнавального процесу, становленню наукового стилю мислення.

Завданнями вивчення дисципліни «Історія соціології» є:
ознайомлення студентів з розвитком соціологічної думки від античності до середини XIX ст. та теоретичною соціологічною спадщиною XIX–XX ст.;
оволодіння загальною логікою соціологічної теорії,
вироблення уміння формулювати теоретичні моделі для вирішення наукових і навчальних проблем, виконання науково-дослідницьких завдань.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Історія соціології» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: філософія, історія соціології, сучасні соціологічні теорії, соціальна думка в Україні.

Передумови для вивчення: загальна середня освіта із паралельними опанування знань із навчальних дисциплін «Вступ до фаху» та «Загальні соціологічні теорії».

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК -01 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК-04 - Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК-05 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК-08 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-10 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК-11 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК-01 – Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології. СК-03- Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. СК-09 - Здатність розумітися на специфіці суспільних процесів та особливостях розвитку соціальних спільнот в регіоні.
Результати навчання	РН01 - Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності. РН-03 – Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в Україні та світі. РН-04 - Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціальних явищ у контексті професійних задач.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль № 1. Протосоціологія

Тема 1. Предмет історії соціології як науки.

Об'єкт і предмет історії соціології. Особливості історичного розвитку соціологічного знання, зв'язок його еволюції з історією суспільства та культурними традиціями. Періодизація історії соціології: критерії, етапи, особливості. Місце історії соціології в структурі соціологічного знання. Значення історії соціології для розвитку сучасної соціології.

Тема 2. Першопочатки соціальних знань

Міф та епос як найдавніші форми відображення дійсності первісного та раннього класового суспільства. Соціальне знання в культурах Стародавнього Сходу. Протосоціологічне знання стародавнього Китаю, Індії, Вавилону, Єгипту.

Тема 3. Соціальне знання Античності

Зародження елементів наукового знання в межах античної культури Греції та Риму. Соціально-економічна та політична обумовленість емпіричних досліджень в античних суспільствах. Значення праць логографів та істориків (Геродот, Фукидід, Полібій та ін.) для розвитку наукового знання. Проблеми суспільства та людини у творчості Демокріта.

Вчення Платона про суспільство. “Ідеальна держава” Платона. Проблеми суспільства, людини та сенсу її життя у творчості Аристотеля. Аристотель про походження, сутність і форми держави.

Тема 4. Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу

Зміна світоглядної парадигми суспільствознавства. Людина і сенс її життя у вченнях “отців церкви”. Теософія Августина Блаженного як спроба есхатологічного опису всесвітньої історії людства. Концепція “двох градусів”.

Гуманісти епохи Відродження: нові уявлення про людину та її світ у творчості А. Данте, Ф. Петрарки, Л. Бруні, Л. Валли та ін.

Соціальні утопії Т. Мора та Т. Кампанелли, пошук ідеального державного устрою. Вчення про державу Н. Макіавеллі. Ж. Боден про значення географічного фактора в історії. Ідеї природного права та “суспільного договору” у творчості Г. Гроція.

Особливості розвитку соціального знання Нового часу. Соціальна концепція Т. Гоббса. Вчення про людину й “суспільний договір”. “Природне право”, “суспільний договір” і утворення держави. Концепція лібералізму Д. Локка.

Ш. Л. Монтеск'є про позитивні закони розвитку суспільства. Соціальне вчення Ж. Ж. Руссо. Ідеї “природного права” і “суспільного договору” як ідеологія свободи людини. Руссо про приватну власність як причину соціальної нерівності.

Розвиток емпіричних, демографічних і статистичних досліджень у XVII–XIX ст. Виявлення економічних законів суспільства представниками англійської політичної економії (В. Петті, А. Сміт, Д. Рікардо). Школа “політичних арифметиків” та її роль у дослідженні соціальних явищ. Демографічні та статистичні дослідження в Німеччині І. П. Зюссмільха та Г. Ахенваля.

Змістовий модуль № 2. Класичне соціологічне знання

Тема 5. О.Конт – засновник класичної соціології

Поняття позитивізму в соціології. О. Конт: короткий біографічний нарис. «Дух позитивної філософії». Предмет і завдання соціології, її місце в класифікації наук. Методологічний принцип О. Конта. Соціальна статика і соціальна динаміка. Стадії розвитку свідомості - теологізм (фетишизм, політеїзм, монотеїзм), метафізична, позитивна. Ієрархія видів суспільного прогресу і людського вдосконалення. Методологія соціального знання за О.Контом. Принципи соціології - емпіризм, позитивізм, фізикалізм.

Тема 6. Еволюційна соціологія Г. Спенсера

Життя і творчість Г.Спенсера. Суспільство як організм. Подібність між біологічним і соціальним організмами. Структура суспільства і його соціальні типи. Військові та промислові суспільства. Еволюціонізм як головна особливість вчення Г. Спенсера. Неорганічний, органічний і надорганічний типи еволюції. Однолінійний і багатолінійний види еволюції. Соціальна еволюція. Первинні та вторинні чинники еволюції. Вчення про соціальні інститути. «Засади соціології». Продуктивна, розподільна і регулятивна система органів в рамках соціальних інститутів. Домашні інститути. Обрядові інститути. Політичні інститути. Церковні інститути. Промислові інститути. Професійні інститути. Ставлення Г. Спенсера до соціалізму.

Тема 7. Натуралізм в соціології

Поняття натуралізму в соціології. Соціал-біологізм і соціальний механіцизм. Редукціонізм, механічний і фізичний. Соціальний органіцизм і соціал-дарвінізм. Соціал-дарвіністський напрям в соціології. Погляди Л. Гумпловича і Г.Ратценхофера. Боротьба як фактор соціального життя. Прості і складні соціальні групи. Пануючі та підлеглі соціальні групи. Вчення про конфлікт. Класифікація інтересів по Ратценхоферу. Соціологічні ідеї А. Смолла і У. Самнера. Класи інтересів по Смолу. Соціальний конфлікт і соціальна згода. Звичай і звички - визначальний чинник розвитку суспільства по Самнеру. «Ми-група» та «вони-група».

Расово-антропологічний напрям в соціології. Расовобіологічний фактор за Гобіно. Обрані та знедолені раси по Летурно. Антропосоціологія Отто Амона. Теорія переваги арійців Хаустон Чемберлена.

Географічний напрям в соціології. Г. Бокль (Англія), К. Ріттер, Ф. Ратцель, К. Хаусхофер (Німеччина), Ж.Реклю, П. Відаль (Франція), І.Мечников та В.Ключевський.

Тема 8. К. Маркс і його роль в соціології

Короткий біографічний нарис і основні етапи творчості. Матеріалістичне розуміння історії як основа соціологічної концепції К. Маркса. Проблеми, форми та наслідки відчуження праці. «Ядро» суспільної формації - спосіб виробництва. Продуктивні сили і виробничі інтереси. Види суспільно-економічних формацій. Суперечності в соціологічній концепції К. Маркса. Теорія держави. Комунізм. Взаємодія суспільства і особистості в соціологічній творчості К. Маркса. Особистість - продукт суспільства. Взаємозв'язок соціального та економічного в аналізі К. Марксом соціальної структури. «Капітал». Власність на засоби виробництва - основа поділу суспільства на класи. Пролетаріат. Теорія класів. Проблеми способу життя та соціального часу. Значення ідей К. Маркса для подальшого розвитку соціології.

Тема 9. Психологічний напрям в соціології

Поняття психологічного напрямку в соціології. Психологічний еволюціонізм, групова психологія, психологія наслідування, психологія народів, інстинктивізм, інтеракціонізм. Психологізм. Психологічний еволюціонізм в соціології. Погляди Л. Уорда. Генезис і телезис. Концепція соціальних сил. Соціократія. Соціологічна творчість Ф. Гідінгса. Соціологія - вчення про розумові явища. Ідея родової свідомості. Інстинктивізм в соціології. Вільям Мак-Дугалл. Психологія народів. «Народний дух». Вільгельм Вундт. Мова, міфи і звичаї - компоненти «духу народу». Групова психологія. Погляди Г. Лебона. «Психологія натовпів». Однорідний і різнорідний натовп. Теорія наслідування. Ідеї Г. Тарда. Повторення (наслідування), протилежність (опозиція) і пристосування (адаптація) як типи соціальних процесів. Проблеми натовпу. Роль комунікативних засобів (друку, телефону, телеграфу). Зародження інтеракціонізму. Творчість Ч. Кулі. Самосвідомість, суспільна свідомість.

Тема 10. Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зіммеля

Соціологічна творчість Ф. Тьоніса. Предмет соціології. Класифікація соціології. Вчення про форми соціального життя. «Громада» та «співтовариство». Співвідношення соціології та політики. Значення соціологічної творчості Ф.Тьоніса.

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика творчості Г. Зіммеля. Предмет формальної соціології. Поняття взаємодії. Аналіз суспільства на формах взаємодії. Конфлікт.

Конкуренція. Верховенство. Наслідування. Розподіл праці. Освіта. Партії. Авторитет. Представництво. Договір.

Класифікація соціальних форм. Підпорядкування. Панування. Примирення. Змагання. Мода. Соціальний тип. Ігрові форми. Вільне спілкування. Флірт. Аналіз капіталістичного суспільства. Загальне відчуження. Характеристика інтелекту і грошей. Соціальна група і індивід. Соціально-групова структура суспільства і місце в ній індивіду. Соціальна диференціація. Проблеми конфлікту. Значення соціологічної творчості Г.Зіммеля.

Тема 11. Соціологічна творчість М. Вебера

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика соціологічного вчення. Теорія соціальної дії. Цілераціональна, ціннісно-раціональна, афективна і традиційна соціальна дія. Розуміюча соціологія М. Вебера.

Принцип розуміння. Проблема цінності та оцінки. Вчення про ідеальні типи. Абстрактні типи.

«Ремесло», «капіталістичне господарство», «капіталістична культура». Вчення про типи панування. Бюрократичне управління. Традиційне панування. Харизматичне панування. Проблема легальності та легітимності. Класові і статусні відмінності. Соціологія релігії. Протестантська етика. Значення соціологічної творчості М.Вебера.

Тема 12. Соціологічна творчість Е. Дюркгейма

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика соціологічного вчення. Предмет соціології та трактування суспільства. Соціальний факт. Соціологія як соціальна морфологія, соціальна фізіологія і загальна соціологія. Співвідношення соціології з іншими науками. Теорія суспільства - «соціологізм». Правила соціологічного методу Е. Дюркгейма. Причинний і функціональний аналіз.

Солідарність і розподіл праці. Механічна і органічна солідарність. Соціологічна концепція моралі Е. Дюркгейма. Моральність і солідарність. Моральність суспільства та індивіда. Соціальний характер моральності. Моральний порядок. Мораль і релігія в соціологічній творчості Е. Дюркгейма. Функціональні наслідки моралі. Цементуюча, відтворювальна ейфорична, дисциплінарна функції релігії.

Особистість і суспільство. Прояв індивідуальних здібностей. Проблема самогубства. Егоїстичне, альтруїстичне і аномічне самогубство. Виховання й освіта як соціологічна проблема. Значення соціологічної творчості Е. Дюркгейма.

Тема 13. Соціологічна система В. Парето

Короткий біографічний нарис і загальна характеристика вчення. Соціологія як логічно-експериментальна наука. Суспільство як система. Рівновага. Психологічний рівень соціальної дії. Динамічна система. Логічні та нелогічні дії. Незмінні, постійні і похідні нелогічні дії (почуття). Резидії та деривати. Концепція еліти. Циркуляція еліти. Механізм влади. Значення соціологічних поглядів В. Парето.

Тема 14. Становлення емпіричної соціології

Поняття емпіричного соціального дослідження. Передісторія емпіричної соціології. Дж.Граунт. У. Петті. Порівняльна статистика. Соціальна статистика і роль А. Кетле у її становленні. Методологічні принципи соціальної статистики. Методика статистичного аналізу. Моральна статистика та соціальна гігієна. Моральна статистика А.Вагнера і А.Геррі. Соціальна статистика - Л. Віллермо (Франція), Е. Чедвік (Англія), Р. Вірхов (Німеччина). Емпіричні соціальні дослідження у Франції в другій половині XIX - на початку XX ст. Ф.Ле Пле та вивчення сім'ї. Г.Тард та соціальні витоки злочинності. Емпіричні соціальні дослідження в Англії наприкінці XIX ст. Ч.Бут, вивчення населення міста. Диференціація класів. Емпіричні соціальні дослідження в Німеччині в другій половині XIX – на початку XX ст. Закон Енгеля. А.Вагнер - аналіз статистики самогубств. А.Льовенштейн - анкетування в індустріальних районах Німеччини. «Ліга за соціальну політику».

Змістовий модуль 3. Розвиток соціології у ХХ – на початку ХХІ ст.

Тема 15. Соціологія ХХ ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація

Загальна характеристика соціології ХХ ст. Поняття сучасного етапу в соціології. Часові межі сучасного етапу соціології та його підстави. Особливості сучасного етапу соціології. Предметне поле соціології. Підходи до трактування предмета соціології. «Ядро» і «периферія» предмета соціології. Періодизація соціології ХХ ст. Перший період (1920-1930-і рр.). Другий період (1940-1960-і рр.). Третій період (1970-перша половина 1980-х рр.). Четвертий період (друга половина 1980-х - наші дні).

Тема 16. Чиказька соціологічна школа

Розвиток емпіричної соціології в США на початку ХХ ст. Віхи творчого шляху У.Томаса і Ф.Знанецького. Загальна характеристика і проблемне поле «Польського селянина». Чиказька школа в соціології, її основні етапи, досягнення, значення для подальшого розвитку соціології. Життєвий і професійний шлях Р.Парка. Життєвий і професійний шлях Е.Бьорджесса. Поняття та сутність інвайронменталізму. Натуралізм Дж. Д'юї. Характеристика поглядів У.Огборна і Л.Вірта. Криза Чиказької школи та її значення для соціології. Значення Чиказької школи в історії соціології.

Тема 17. Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років

Зародження індустріальної соціології. Хотторнський експеримент. Теорія людських відносин. Соціометрія і вивчення груп в соціології. Творчість Дж.Морено. Вивчення соціальних груп в соціології. Біхевіоризм. Когнітивна теорія Е.Толмена і К.Халла. Система «стимул-реакція» Б.Скінера. Концепція технократії Т.Веблена. Емпірична соціологія П.Лазарсфельда.

Тема 18. Соціологія П.Сорокіна

П. Сорокін: соціологічні теорії американського періоду творчості. Основні ідеї роботи «Соціологія революцій». Концепція соціальної стратифікації та соціальної мобільності. Концепція соціокультурної динаміки. Ідеї інтегралізму в соціології П.Сорокіна.

Тема 19. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертон

Життєвий шлях і загальна характеристика творчості Т.Парсонса. Теорії соціальної дії, соціальної системи і структурно-функціонального аналізу. Суспільство і його типи. Стадії еволюції суспільств. Шлях Р.Мертон у соціології. Явні та латентні функції. Структура соціологічного знання та теорії середнього рівня. Поняття «аномії» та «аномійної» поведінки.

Тема 20. Франкфуртська школа соціології

Загальна характеристика. Антипозитивістська позиція. Соціологічний аналіз капіталізму. Критика сучасного суспільства. Концепція авторитарної особистості. Соціологічні ідеї М.Хоркхаймера і Т.Адорно. Погляди Г. Маркузе. «Одновимірний» людина. Неомарксизм. Аналіз процесів соціалізації та трансформації інституту родини у капіталістичному суспільстві. Творчість Ю. Хабермаса. Теорія комунікативної дії. Етика дискурсу. Альтернативна соціологія Ч.Міллса та А.Гоулднера.

Тема 21. Психоаналітична соціологія

Загальна характеристика психоаналітичної соціології. Культурна психопатологія К. Хорні. Внутрішні конфлікти та неврози людини. Основні ознаки неврозу. Тривога та способи її витіснення. Типи неврозів та характеристики невротичної особистості. Сучасна західна культура та неврози. Формування ідентичності особистості за Е.Еріксоном. Теорія особистості Е.Еріксона. Стадії розвитку особистості та вікові кризи. Поняття та аспекти ідентичності. Роль релігії у формуванні ідентичності. Гуманістична теорія суспільства Е.Фромма. Теорія соціального характеру. «Втеча від свободи». Авторитарна особистість. Шляхи соціальної еволюції та релігійний ідеал Е.Фромма.

Тема 22. Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму

Загальна характеристика символічного інтеракціонізму. Специфіка символічного інтеракціонізму як соціологічної парадигми. Чиказький і айовський напрями. Дж. Мід - засновник символічного інтеракціонізму. Концепція символічного інтеракціонізму. Структура особистості в концепції Дж.Г.Міда. Погляди на процес становлення особистості. Соціологічна творчість Г. Блумера. Проблема символічної взаємодії. Аналіз колективної поведінки. Концепція соціального обміну Дж. Хоманса та П.Блау. Ідеї символічного інтеракціонізму в роботах Е. Гоффмана. Дослідження світу повсякденного життя людей. Рамковий аналіз. Проблема особистості і «драматургічний підхід».

Тема 23. Феноменологічна соціологія та етнометодологія

Теоретичні витoki феноменологічної соціології. Повсякденна соціальна реальність і життєвий світ як предмет феноменологічної соціології А.Шюца. Актуальність концепції «людини, яка повернулася». Соціальне конструювання особистості П. Бергера і Т. Лукмана. Соціологія повсякденності В.Бернхарда. Етнометодологія як парадигма соціології другої половини ХХ ст. Проблеми соціології сенсу Г.Гарфінкеля.

Тема 24. Конфліктологічна парадигма у соціології

Основні положення конфліктної моделі суспільства Р.Дарендорфа. Критика класової соціології К.Маркса. Рівні вирішення конфліктів. Конфлікти та структурні зміни. Функції соціального конфлікту за Л.Козером. Теорія соціального порядку Д.Рекса. Соціальна та системна інтеграція Д.Локвуда. Загальна теорія конфлікту К.Боулдінга.

Змістовий модуль 4. Соціологічне знання у кінці ХХ - на початку ХХІ століття

Тема 25. Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства

Становлення соціологічної теорії постіндустріального суспільства. Контури нової соціальної системи за Д.Беллом. Доіндустріальне та індустріальне суспільства. Ознаки постіндустріального суспільства. Ідеал справедливого постіндустріального суспільства за Дж. Гелбрейтом. Проблема розподілу влади та доходів. Постіндустріальна концепція Р.Коена. Інформаційна цивілізація та «всесвітнє село» Р.Маклюена.

Тема 26. Багатоманітність течій сучасної соціології

Загальна характеристика соціологічної теорії 1980-2000-х рр. Криза в соціологічній свідомості і пошук шляхів виходу з неї. Соціологія дії А.Турена. Програмоване суспільство та рівні історичності. Генетичний структуралізм П.Бурд'є. Подвійне структурування соціальної реальності. Габітус та повсякденна практика соціальних взаємодій. Теорія соціальних систем Н. Лумана. Теорія структурації Е.Гідденса.

Тема 27. Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін

Теорія соціальних змін П.Штомпки. Соціологічне уявлення та багатоманіття соціологій. Соціологія у посткомуністичних суспільствах. Глобальна соціологія І.Валлерстайна. «Світо-система». Центр, напівпериферія та периферія. Капіталізм як проблема соціології. Суспільство ризику У.Бека. Критика капіталізму, нова концепція держави та суспільства. «Поточна сучасність» З.Баумана. Соціальний вимір свободи. Індикатори соціальних змін. Загальна характеристика соціології постмодерну.

4. Структура навчальної дисципліни

Модулі та теми	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього	Л	ПР	СР	Всього	Л	ПР	СР
Змістовий модуль № 1. Протосоціологія								
Тема 1. Предмет історії соціології як науки	7	2		5	11	2		9
Тема 2. Першопочатки соціальних знань	8		2	5	10			10
Тема 3. Соціальне знання Античності	7	2		5	10			10
Тема 4. Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу	9	2	2	5	12		2	10
Всього за модулем 1	30	6	4	20	43	2	2	39
Змістовий модуль № 2. Класичне соціологічне знання								
Тема 5. О.Конт – засновник класичної соціології	10	2	2	6	11	2		9
Тема 6. Еволюційна соціологія Г. Спенсера	7	2		5	11		2	9
Тема 7. Натуралізм в соціології	8		2	6	11		2	9
Тема 8. К. Маркс і його роль в соціології	7	2		5	11	2		9
Тема 9. Психологічний напрям в соціології	8		2	6	9			9
Тема 10. Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зімеля	7	2		5	11		2	9
Тема 11. Соціологічна творчість М. Вебера	10	2	2	6	11	2		9
Тема 12. Соціологічна творчість Е. Дюркгейма	9	2	2	5	11	2		9
Тема 13. Соціологічна система В. Парето	10	2	2	6	11		2	9
Тема 14. Становлення емпіричної соціології	7		2	5	10			10
Всього за модулем 2	85	14	16	55	107	8	8	91
Змістовий модуль 2. Розвиток соціології у XX – на початку XXI ст.								
Тема 15. Соціологія XX ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація	10	2		8	10			10
Тема 16. Чиказька соціологічна школа	11	2	2	7	9			9
Тема 17. Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років	11	2	2	7	11		2	9
Тема 18. Соціологія П.Сорокіна	12	2	2	8	12	2		10
Тема 19. Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертона	12	2	2	8	12	2		10
Тема 20. Франкфуртська школа соціології	12	2	2	8	11		2	9
Тема 21. Психоаналітична соціологія	12	2	2	8	12		2	10

Тема 22. Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму	12	2	2	8	11	2		9
Тема 23. Феноменологічна соціологія та етнометодологія	12	2	2	8	12	2		10
Тема 24. Конфліктологічна парадигма у соціології	11	2	2	7	11		2	9
Всього за модулем 3	114	20	18	77	111	8	8	95
Змістовий модуль 4. Соціологічне знання у кінці XX - на початку XXI століття								
Тема 25. Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства	10	2	2	6	13	2		11
Тема 26. Багатоманітність течій сучасної соціології	10	2	2	6	11			11
Тема 27. Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін	10	2	2	6	14		2	12
Всього за модулем 4	30	6	6	18	39	2	2	35
Усього годин								
ІНДЗ	10							
Усього годин	270	46	44	180	270	16	14	240

5. Теми семінарських занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	Першопорчатки соціальних знань 1. Міф та епос 2. Соціальна думка Асирії та Вавілону 3. Соціальна думка давнього Єгипту 4. Соціальна думка Індії 5. Соціальна думка давнього Китаю	Знати витoki сучасних соціологічних знань	2	РН02 РН 03
2	Соціальне знання Нового Часу та Середньовіччя 1. Загальна характеристика соціальної думки Ренесансу 2. Соціальні утопії Т. Мора та Т. Кампанелли 3. Соціальні концепції Т. Гоббса і Дж. Локка 4. Соціальне вчення Просвітництва	Розуміти особливості історичної еволюції соціального знання	2	РН02 РН 03
3	О.Конт – засновник класичної соціології 1. Сутність позитивного методу за О.Контом 2. Соціологія як позитивна наука 3. Закон трьох стадій еволюції суспільства	Скласти уявлення про початок інституціоналізації сучасної соціології	2	РН02 РН 03
4	Натуралізм у соціології 1. Загальна характеристика натуралістичного напрямку в соціології 2. Соціал-дарвінізм (погляди Л.Гумпловича, У.Самнера, А.Смолла, Г. Ратценхофера) 3. Расово-антропологічний напрям у соціології (погляди А.Гобіно, Х.Чемберлена, Ж.Лапужа, О.Аммона, Ф.Гальтона) 4. Географічний підхід у соціології (погляди В.Кузена, Т.Бокля, К.Рітера, Ф.Ратцеля, Л.Мечнікова)	Розуміти та критично аналізувати сутність ідей, що розвивались у рамках натуралістичного напрямку	2	РН02 РН 03
5	Психологічний напрямок у соціології 1. Психологічний еволюціонізм 2. Інстинктивізм та психологія	Розуміти сутність, історичне та наукове значення психологічних ідей у соціології	2	РН02 РН 03

	народів 3. Соціологія натовпу 4. Соціологічна творчість Ч. Кулі			
6	Соціологічна творчість М. Вебера 1. «Розуміюча» соціологія М.Вебера та її основні принципи 2. Поняття, основні ознаки та типологія соціальної дії М.Вебера 3. Типи панування за М.Вебером та їх характеристики 4. Концепція бюрократії М.Вебера	Засвоїти основні положення соціології М. Вебера, вміти їх застосовувати при аналізі сучасного українського суспільства	2	PH02 PH 03
7	Соціологічна творчість Е.Дюркгейма 1. Сутність методу соціології 2. Проблеми розподілу праці та соціальної солідарності 3. Соціологія релігії 4. Соціологічний аналіз суїциду	Скласти загальне уявлення про творчість та внесок Е.Дюркгейма у розвиток соціології	2	PH02 PH 03
8	Соціологічна система В. Парето 1. Сутність вчення Парето 2. Логічні та нелогічні соціальні дії, «залишки» та «резидії» за В. Парето 3. Теорія циркуляції еліт В.Парето, «Леви» та «Лисиці»	Засвоїти значення політичної соціології В. Парето	2	PH02 PH 03
9	Становлення емпіричної соціології 1. Передісторія емпіричної соціології. Дж.Граунт. У. Петті. 2. А. Кете та становлення соціальної статистики 3. Емпіричні соціальні дослідження у Франції в другій половині XIX - на початку XX ст. 4. Соціальна статистика у Німеччині наприкінці XIX ст	Знати перешоджерела та історичну еволюцію уявлень про місце та роль емпіричної соціології у житті суспільства	2	PH02 PH 03
10	Чиказька соціологічна школа 1. Етапи розвитку 2. Життєвий та творчий шлях У.Томаса та Ф.Знанецького 3. Основні ідеї Р. Парка 4. Поняття та сутність інвайронменталізму	Засвоїти основні ідеї школи – зокрема, використання біографічного методу у соціології та теорії соціології міста	2	PH02 PH 03

11	Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років 1. Хотторнський експеримент та теорія людських відносин. 2. Соціометрія Дж. Морено 3. Основні ідеї біхевіоризму 4. Концепція технократії Т.Веблена	Розуміти значення індустріальної соціології та соціометрії для розвитку сучасної прикладної соціології	2	RH02 RH 03
12	Соціологія П. Сорокіна 1. Російський та американський періоди творчості 2. Основні ідеї роботи «Соціологія революцій». 3. Концепція соціальної стратифікації та соціальної мобільності. 4. Концепція соціокультурної динаміки. 5. Ідеї інтегралізму в соціології П.Сорокіна.	Вміти застосовувати теоретичні положення П.Сорокіна при аналізі процесів соціальної стратифікації та соціальної мобільності	2	RH02 RH 03
13	Структурний функціоналізм Т.Парсонса та Р. Мертовна 1. Основні принципи функціоналізму 2. Поняття соціальної дії та суспільної системи Т.Парсонса 3. Еволюція та типологія суспільств за Т.Парсонсом 4. Функціоналістський аналіз Р.Мертонна	Знати основні положення структурного функціоналізму, розуміти його значення для розвитку сучасної соціологічної теорії	2	RH02 RH 03
14	Франкфуртська школа соціології 1. Основні ідеї Франкфуртської школи та неомарксизму 2. Сутність та характерні риси «авторитарної особистості» Т.Адорно і М. Хоркхаймера 3. Соціально-критична теорія Ч.Міллса 4. Соціологія комунікативного розуму Ю. Хабермаса 5. Критичні теорії А.Етціоні та Е.Тірік'яна	Знати критичні теорії сучасної західної соціології	2	RH02 RH 03
15	Психоаналітична соціологія 1. Загальні принципи психоаналітичної соціології 2. Культурна психопатологія К.Хорні 3. Формування особистості	Розуміти значення психоаналізу для розвитку сучасної соціології	2	RH02 RH 03

	ідентичності у Е.Еріксона 4. Гуманістична теорія суспільства Е.Фромма			
16	Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму 1. Основні ідеї символічного інтеракціонізму Дж. Міда 2. «Я» та «Інший» 3. Соціологічні ідеї Г.Блумера 4. Концепція соціального обміну Дж. Хоманса та П.Блау	Осягнути значення комунікації у формуванні соціальної поведінки у суспільстві	2	RH02 RH 03
17	Феноменологічна соціологія та етнометодологія 1. Повсякденна соціальна реальність і життєвий світ. 2. Концепція «людини, яка повернулася» А. Шюца. 3. Соціальне конструювання особистості П. Бергера і Т. Лукмана. 4. Етнометодологія Г.Гарфінкеля.	Розуміти значення повсякденного соціального життя для формування особистості	2	RH02 RH 03
18	Конфліктологічна парадигма у соціології 1. Основні положення конфліктної моделі суспільства Р.Дарендорфа. 2. Функції соціального конфлікту за Л.Козером. 3. Теорія соціального порядку Д.Рекса. 4. Загальна теорія конфлікту К.Боулдінга.	Знати етапи та чинники розвитку, стратегії подолання та значення конфліктів у житті суспільства	2	RH02 RH 03
19	Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства 1. Поняття та ознаки постіндустріального суспільства 2. Контури нової соціальної системи за Д.Беллом. 3. Ідеал справедливого постіндустріального суспільства за Дж. Гелбрейтом. 4. Постіндустріальна концепція Р.Коена. 5. Інформаційна цивілізація та «всесвітне	Розуміти сутність та знати теорії постіндустріального суспільства	2	RH02 RH 03

	село» Р.Маклюена.			
20	Багатоманітність течій сучасної соціології 1. Загальна характеристика соціологічної теорії 1980-2000-х рр. 2. Соціологія дії А.Турена. 3. Генетичний структуралізм П.Бурд'є. 4. Теорія соціальних систем Н. Лумана. 5. Теорія структурації Е.Гідденса.	Скласти загальне уявлення про основні школи та напрямки сучасної соціології	2	РН02 РН 03
21	Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін 1. Загальна характеристика соціології постмодерну 2. Теорія соціальних змін П.Штомпки. 3. Глобальна соціологія І.Валлерстайна. 4. Суспільство ризику У.Бека. 5. «Поточна сучасність» З.Баумана. 6. Соціальний вимір свободи.	Розуміти сутність глобалізації та її вплив на розвиток України	2	РН02 РН 03

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	-	-	-	-

7.Самостійна робота

№з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Підготовка до лекційних занять	46	30
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	88	120
3	Підготовка до заліку	6	12
3	Підготовка до екзамену	30	58
4	Виконання індивідуальних завдань (зазначаються види завдань)	10	10
	Разом	180	230

Теми для самостійного вивчення

- Зробіть порівняльний аналіз соціологічних вчень О.Конта та Г.Спенсера, виділіть спільне та відмінне
- Напишіть есе на тему «Вплив ідей А. Сен-Сімона на соціологію О. Конта»
- Підготуйте доповідь на тему «Джон Стюарт Міль та моральна наука»

4. Напишіть есе на тему «Значення великих річок у розвитку цивілізації»
5. Напишіть есе на тему «Соціологічне трактування моралі у Е. Дюркгейма»
6. Складіть порівняльну таблицю «Механічна та органічна соціальна солідарність» за різними характеристиками суспільного життя
7. Складіть таблицю з типами суспільно-економічних формацій, де графами є назва формації, тип способу виробництва (характер виробничих сил і економічних відносин), основні класи та класові відносини, політичний устрій.
8. Проведіть порівняльний аналіз соціології релігії Е. Дюркгейма та М.Вебера
9. Проаналізуйте значення веберівських ідей для сучасної соціології політики
10. Основні недоліки концепції суспільства Т.Парсонса
11. Погляди Т. Парсонса на нормативну регуляцію і соціальний порядок
12. Проведіть порівняльний аналіз структурно-функціонального аналізу та теорії конфлікту
13. Нові форми соціального контролю за Г. Маркузе
14. Ідеал суспільного розвитку в концепції М.Хоркхаймера.
15. Наукова програма Франкфуртського інституту соціальних досліджень.
16. Фашизм та антисемітизм як предмет досліджень Франкфуртської школи.
17. Підготуйте есе на тему: «Маркс і Фрейд – теоретичні першоджерела творчості Е.Фромма»
18. Опишіть теорію харизматичного лідерства Е.Еріксона
19. Охарактеризуйте актуальність ідей Е.Фромма про «втечу від свободи» для посттоталітарного українського суспільства
20. Провести порівняльний аналіз концепцій постіндустріального та інформаційного суспільств (Д.Белл, В.Хмелько) - http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8384/Pukish_Porivnialnyi.pdf?sequence=1&isAllowed=y
21. Підготувати доповідь на тему: «Мережеве суспільство М.Кастельса»
22. Напишіть есе на тему «Соціальні протести у постіндустріальному суспільстві», спираючись на принципи теорії нових соціальних рухів А.Турена
23. Напишіть есе на тему «Роль та місце соціології у глобальному світі»
24. Дайте характеристику розвитку загальної соціологічної теорії наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст.

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідні завдання являються невід’ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Історія соціології» та вагомою частиною самостійної роботи здобувача вищої освіти над матеріалами курсу. Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється в індивідуальному порядку. Виконання здобувачем вищої освіти ІНДЗ є обов’язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. До критеріїв оцінювання ІНДЗ відносяться наступні: повнота та змістовність інформації, коректність формулювань, логічність; володіння матеріалом; творчий підхід, вчасне виконання.

ІНДЗ за змістовним модулем 2

Тема – підготувати есе «М.Вебер про науку як професію і покликання» (за роботою "Про внутрішнє покликання до науки"). Здобувачі освіти мають ретельно опрацювати цю роботу в оригінальному тексті, викласти свої міркування щодо місця та ролі науки, зокрема, соціології у сучасному світі. При оцінюванні основна увага приділяється самостійності підготовки есе, фактичному знанню основних моментів роботи, вмінню зв’язно та аргументовано викладати свої думки.

ІНДЗ за змістовним модулем 3

Тема - підготувати есе «Актуальність ідей Е.Фромма про «втечу від свободи» для сучасного українського суспільства». Здобувачі мають ретельно опрацювати відповідну роботу, вільно володіти її основними положеннями, визначати поняття «свобода». При оцінюванні до уваги береться вміння студента екстрапорювати висновки дослідника на сучасні українські реалії, самостійно та аргументовано обґрунтувати свою позицію.

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомоги мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

9. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи та проходження поточного тестування.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку (після першого семестру) та екзамену.

10. Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Міф та епос як найдавніші форми відображення дійсності
2. Соціальне знання в культурах Стародавнього Сходу
3. Проблеми суспільства та людини у творчості Демокріта
4. Вчення Платона про суспільство та ідеальну державу
5. Соціальне та політичне вчення Аристотеля
6. Град земний та град божий Аврелія Августіна
7. Уявлення про людину в епоху Відродження
8. Соціальні утопії Т. Мора та Т. Кампанелли
 - a. Вчення про державу Н. Макіавеллі.
 - b. Соціальна концепція Т. Гоббса.
9. Концепція лібералізму Д. Локка.
10. Ідеї “природного права” і “суспільного договору” у Ж.Ж. Руссо
11. Поняття позитивізму в соціології.
12. Життя і творчість О. Конта
13. Соціологія як позитивна наука
14. Соціальна статика та соціальна динаміка
15. Три фази розвитку суспільства за О. Контом
16. Теорія соціального прогресу О. Конта
17. Соціальний органіцизм Г. Спенсера
18. Вчення про соціальні інститути та їх класифікація
19. Структура та соціальні типи суспільств
20. Особливості соціальної еволюції за Г. Спенсером
21. Сутність та різновиди натуралізму в соціології
22. Соціал-дарвіністський напрям в соціології
23. Расово-антропологічний напрям в соціології.
24. Географічний напрям в соціології.
25. Матеріалістичне розуміння історії К. Маркса.
 - a. Проблеми, форми та наслідки відчуження праці.
26. Поняття та структура суспільно-економічної формації
27. Види суспільно-економічних формацій.
28. Теорія класів та класової боротьби
29. Критика теорії К. Маркса
30. Психологічний еволюціонізм в соціології.
31. Соціологічна творчість Ф. Гідінга.
32. Інстинктивізм в соціології.
33. Психологія народів.
34. Психологія натовпу Г. Лебона

35. Теорія наслідування Г. Тарда
36. Теорія «дзеркального Я» Ч. Кулі
37. «Громада» та «співтовариство» Ф. Тьоніса
38. Основні ідеї формальної соціології Г.Зіммеля
39. Класифікація соціальних форм за Г. Зіммелем
40. Поняття та класифікація соціальної дії та М. Вебером
41. Вчення про ідеальні типи М. Вебера
42. Типи панування за М. Вебером
43. Веберівська теорія бюрократії
44. Соціологія релігії М. Вебера
45. Структура та предмет соціології за Е. Дюркгеймом
46. Соціальна солідарність та її типи
47. Соціологічна концепція моралі Е. Дюркгейма.
48. Соціальні функції релігії за Е. Дюркгеймом
49. Дюркгеймівська соціологічна концепція суїциду
50. Соціологія як логічно-експериментальна наука за В.Парето
51. Резидії та деривати.
52. Концепція циркуляції еліт В. Парето
53. Діяльність школи «політичних арифметиків» у Англії
54. Соціальна статистика А. Кете
55. Емпіричні соціальні дослідження Ф. Ле-Пле
56. Загальна характеристика та основні представники Чиказької школи
57. Творчий шлях У.Томаса і Ф.Знанецького.
58. Соціологія міста Р. Парка
59. Поняття та сутність інвайронменталізму.
60. Теорія «людських відносин» Е. Мейо та Хоторнський експеримент
61. Соціономія Дж. Морено
62. Біхевіоризм у соціології
63. Концепція технократії Т.Веблена.
64. Концепція соціальної стратифікації та соціальної мобільності П. Сорокіна
65. Концепція соціокультурної динаміки.
66. Ідеї інтегралізма в соціології П.Сорокіна.
67. Соціологічний аналіз революції у П. Сорокіна
68. Загальна характеристика функціоналізму
69. Поняття та структура соціальної дії за Т. Парсонсом
70. Суспільство як соціальна система
71. Стадії еволюції суспільств за Т. Парсонсом
72. Структура соціологічного знання та теорії середнього рівня.
73. Явні та латентні функції соціальної системи за Р.Мертоном
74. Типологія девіантної поведінки за Р. Мертоном
75. Загальна характеристика та етапи розвитку Франкфуртської школи
76. Концепція авторитарної особистості (Т. Адорно, М. Хоркхаймер_
77. Одновимірна людина Г. Маркузе
78. Основні ідеї неомарксизму
79. Теорія комунікативної дії Ю. Хабермаса
80. Культурна психопатологія К. Хорні.
81. Теорія особистості Е.Еріксона
82. Теорія соціального характеру Е. Фромма
83. Поняття та сутність «втечі від свободи»
84. Концепція символічного інтеракціонізму.
85. Структура особистості в концепції Дж.Г.Міда.
86. Соціологічна творчість Г. Блумера
87. Концепція соціального обміну Дж. Хоманса та П.Блау.
88. Ідеї символічного інтеракціонізму в роботах Е. Гоффмана.

89. Повсякденна соціальна реальність і життєвий світ як предмет феноменологічної соціології
90. «Людина, що повернулася додому» А. Шюца
91. Соціальне конструювання особистості П. Бергера і Т. Лукмана.
92. Основні ідеї етнометодології
93. Основні положення конфліктної моделі суспільства Р.Дарендорфа.
94. Функції соціального конфлікту за Л.Козером
95. Основні характеристики постіндустріального суспільства
96. Контури нової соціальної системи за Д.Беллом
97. Ідеал постіндустріального суспільства за Дж. Гелбрейтом.
98. Інформаційна цивілізація та «всесвітнє село» Р.Маклюена.
99. Загальна характеристика соціологічної теорії 1980-2000-х рр..
100. Соціологія дії А.Турена.
101. Генетичний структуралізм П.Бурд'є.
102. Неофункціоналізм Дж. Александера
103. Теорія соціальних систем Н. Лумана.
104. Теорія структурації Е.Гідденса
105. Теорія соціальних змін П.Штомпки.
106. Глобальна соціологія І.Валлерстайна.
107. Суспільство ризику У.Бека.
108. «Поточна сучасність» З.Баумана.
109. Соціологія постмодерну
110. Соціологія та глобалізація
111. Діяльність та соціологічні ідеї Кирило-Мефодіївського товариства
112. Соціальні ідеї М. Костомарова
113. Соціальні ідеї П. Куліша
114. Суспільство та мова у О.Потебні
115. Методи та предмет соціології за М. Драгомановим
116. Соціологія релігії М.Драгоманова.
117. Анархізм та федералізм у творчості М.Драгоманова.
118. Соціологічна методологія Б. Кістяківського
119. Генетична соціологія М. Грушевського
120. Джерела влади та природа конфлікту за М.Грушевським

Післятестацийний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

11. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
2,5	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях;

	- самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.
--	---

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
	Денна форма			Заочна форма		
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Предмет історії соціології як науки.	2	0,08	-	2	0,08	1,5

лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	-	-	-			
Тема 2. Першопочатки соціальних знань	2	0,08	1,5	-	-	-
лекційні	-	-	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	1,5			
Тема 3. Соціальне знання Античності	2	0,08	-	-	-	-
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Соціальне знання епохи Середньовіччя та Нового часу	4	0,16	2	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-			
семінарські	2	0,08	2	2	0,08	2,9
<i>Змістовий модуль 2</i>						
Тема 5. О.Конт – засновник класичної соціології	4	0,16	3	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	3			
Тема 6. Еволюційна соціологія Г. Спенсера	2	0,08	-	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	-	-	-	2	0,08	2,9
Тема 7. Натуралізм в соціології	2	0,08	2,5	2	0,08	2,9
лекційні	-	-	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	2,5	2	0,08	2,9
Тема 8. К. Маркс і його роль в соціології	2	0,08	-	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	-	-	-			
Тема 9. Психологічний напрям в соціології	2	0,08	2,5	-	-	-
лекційні	-	-	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	2,5	-	-	-
Тема 10. Соціологічна творчість Ф. Тьоніса та Г.Зіммеля	2	0,08	-	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-	-	-	-

семінарські				2	0,08	2,9
Тема 11. Соціологічна творчість М. Вебера	4	0,16	3	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	3	-	-	-
Тема 12. Соціологічна творчість Е. Дюркгейма	4	0,16	2,5	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	2,5	-	-	-
Тема 13. Соціологічна система В. Парето	4	0,16	2,5	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-			
семінарські	2	0,08	2,5	2	0,08	2,9
Тема 14. Становлення емпіричної соціології	2	0,08	2,5	-	-	-
лекційні	-	-	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	2,5	-	-	-
Виконання ІНДЗ	5	0,16	3	5	0,16	3
<i>Змістовий модуль 3</i>						
Тема 15. Соціологія ХХ ст.: загальна характеристика, предмет, періодизація	2	0,08	-	-	-	-
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	-	-	-	-	-	-
Тема 16. Чиказька соціологічна школа	4	0,16	1,5	-	-	-
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	1,5	-	-	-
Тема 17. Багатоманіття соціологічних розвідок 1910-1940-х років	4	0,16	1,5	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	1,5	2	0,08	2,9
Тема 18. Соціологія П.Сорокіна	4	0,16	2	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	2	-	-	-
Тема 19. Структурний функціоналізм	4	0,16	2	2	0,08	1,5

Т.Парсонса та Р. Мертона						
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	2	-	-	-
Тема 20. Франкфуртська школа соціології	4	0,16	2	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	2	2	0,08	2,9
Тема 21. Психоаналітична соціологія	4	0,16	1,5	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-			
семінарські	2	0,08	1,5	2	0,08	2,9
Тема 22. Виникнення і розвиток символічного інтеракціонізму	4	0,16	2	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	2	-	-	-
Тема 23. Феноменологічна соціологія та етнометодологія	4	0,16	1,5	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	1,5	-	-	-
Тема 24. Конфліктологічна парадигма у соціології	4	0,16	1,5	2	0,08	2,9
лекційні	2	0,08	-	-	-	-
семінарські	2	0,08	1,5	2	0,08	2,9
Виконання ІНДЗ	5	0,16	3	5	0,16	3
Змістовний модуль 4						
Тема 25. Соціологічні концепції індустріального та постіндустріального суспільства	4	0,16	2	2	0,08	1,5
лекційні	2	0,08	-	2	0,08	1,5
семінарські	2	0,08	2	-	-	-
Тема 26. Багатоманітність течій	4	0,16	1,5	-	-	-

сучасної соціології						
лекційні	<i>2</i>	<i>0,08</i>	-	-	-	-
семінарські	<i>2</i>	<i>0,08</i>	<i>1,5</i>	-	-	-
Тема 27. Соціологічне осмислення глобалізації та суспільних змін	<i>4</i>	<i>0,16</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>0,08</i>	<i>2,9</i>
лекційні	<i>2</i>	<i>0,08</i>	-	-	-	-
семінарські	<i>2</i>	<i>0,08</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>0,08</i>	<i>2,9</i>
Підготовка і складання екзамену	<i>33</i>	<i>1,1</i>	<i>50</i>	<i>50</i>	<i>1,7</i>	<i>50</i>
Підсумок	270	9	100	270	9	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основна та додаткова література

1. Американская социологическая мысль. Хрестоматия. Под ред. В.И. Добренкова. М., 1996.
2. Арон Р. Этапы развития социологической мысли. М.: Прогресс, 1992.
3. Батаєва К., Бурлачук В., Степаненко В. (ред.). Історія української соціології: навчальний посібник, Київ: Видавничий дім «Кондор», 2018.
4. Білецький В. Українська академічна соціологія кінця XIX - початку XX ст. Донецький вісник Наукового товариства ім. Шевченка: наукове видання. – 2019. - Том 46. – с. 232-246.
5. Гансова Е.А. Соціологічні школи та напрями в Україні наприкінці XIX-початку XX століть (Соціологія в Україні чи українська соціологія?): Навч. Посібник. Одеса: Астропринт, 2000.
6. Гофман А.Б. 7 лекцій по історії соціології: учебное пособие. – 9-е изд. – М.: КДУ, 2008. – 240 с.
7. Западноевропейская социология XIX - начала XX веков. Тексты. Под ред. В.И. Добренкова. М., 1996.
8. Зарубіжна соціологія (XX - початок XXI століття): хрестоматія : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Дніпропетр. нац. ун-т ім. О. Гончара ; уклад.: В. Г. Городяненко, В. В. Ніколенко. - Д. : Вид-во ДНУ, 2009. – 654 с.
9. Захарченко М. В. Історія соціології від античності до початку XX ст.: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. - 334 с.
10. История социологии. XIX – начало XX века: в 2 ч. Ч.1. Западная социология: учеб. Пособие для студентов вузов / А.В. Воронцов, И.А. Громов. – М.: Гуманитар. изд.центр ВЛАДОС, 2005. – 423 с.

Додаткова література

11. История теоретической социологии. В 4-х т. Т.1 / Ответ. ред. и сост. Ю.Н. Давыдов. – М.: Канон, 1997. – 496 с.

12. Історія вітчизняних соціологічних теорій і вчень: навч.-метод. посібник / Донецький держ. ун-т управління; уклад. В. В. Білецький. - 2. вид. – Донецьк: ДонДДУ : УКЦентр ; Донецьк : НТШ-Донецьк, 2007. - 136 с.
13. Історія соціології: навчальний посібник / За ред. І.П. Руценка. – Х.: ТОВ «Планета-Прінт», 2017. – 442 с.
14. Капитонов Э.А. История и теория социологии. Социология XIX в. Учебное пособие для вузов. – М.: «Издательство ПРИОР», 2000.– 477 с.
15. Козирев М.П. Соціологія : підручник / М. П. Козирев. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2016. - 655 с.
16. Козловець М.А. Соціологія: кредит.-модул. курс : навч. посіб. / М.А. Козловець, В.О. Федоренко, І.В. Копитова; Міжрегіон. акад. упр. персоналом, Житомир. ін-т. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 491 с.
17. Купрієнко С.А. Словник Соціології (літери А–Я) / С.А. Купрієнко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://kuprienko.info/kupriyenko-s-a-slovník-sotsiologiyi-literi-a-ya/>.
18. Курбатов В.И. Современная западная социология. Учебное пособие. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 416 с.
19. Лукашевич М.П. Соціологія. Загальний курс: підручник /М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2004. – 456 с.
20. Лукашевич М.П. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К. : МАУП, 1999. - 344 с.
21. Масионис Дж. Социология / Дж. Масионис ; пер. с англ.: З. Замчука, С. Комарова, А. Смирнова. - 9-е изд. - СПб. : Питер, 2004. - 752 с.
22. Общая социология : учебное пособие / под общ. ред. проф. А.Г. Эфендиева. – М. : ИНФРА-М, 2002. – 654 с.
23. Погорілий О. І. Соціологічна думка ХХ століття: посібник / О.І. Погорілий ; Міжнародний фонд «Відродження». - К. : Либідь, 1996. – 224 с.
24. Попова И.М. Социология. Введение в специальность. Учебник для студентов высших учебных заведений. – Киев: Тандем, 1997. – 287 с.
25. Практикум з соціології. Навчальний посібник для студентів. За ред. В.М. Пічі. – Львів: Новий світ-2000, 2007. – 368 с.
26. Радугин А. А. Социология / А. А. Радугин, К. А. Радугин. – М. : Наука, 1996. – 453 с.
27. Рахманов О.А., Бульбенюк С.С., Манелюк М.Ю. Історія соціології (у 2-х книгах): навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2017 – 259 с.
28. Ручка А.О. Курс історії теоретичної соціології / А.О. Ручка, В.В. Танчер. – К., 1995. – 224 с.
29. Симонова О.А. История социологии XX века: Избранные темы»: Логос; Москва; 2008.- 105 с.
30. Сірий Є.В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії. – К.: Атіка, 2004. – 480 с.
31. Слющинський Б.В. Соціологія: навчально-методичний посібник для студентів ВНЗ / Б.В. Слющинський, П.М. Іванов. - Маріуполь, 2011. - 148 с.
32. Соколов С. В. Социология : учеб. пособие / С. В. Соколов. – М. : Форум, 2008. – 400 с.
33. Соціологічна думка України : навч. посіб. / М. В. Захарченко, В.Ф. Бурлачук, М. О. Молчанов та ін.. – Київ: Заповіт, 1996. – 423 с.
34. Соціологія: підручник / Ю. Ф. Пачковський та ін.; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л. : ЛНУ ім. Івана Франка, 2011. – 416 с.
35. Соціологія. Збірник кейсів: навч.-метод. посіб. / О.Є. Коваль, А.Н. Гірняк, Т.Л. Надвичина, В.С. Біскуп; за заг. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2017. – 53 с.
36. Соціологія: відповіді на питання екзаменац. білетів : навч. посіб. / Н.Й. Черниш та ін. ; за ред. д-ра соц. наук, проф. Н. Й. Черниш. - К.: Знання, 2012. - 446 с.
37. Соціологія: Короткий енциклопедичний словник / В.І. Волович, В.І. Тарасенко та ін., під заг. ред. В.І. Воловича. – К., 1998.

38. Соціологія: схеми, таблиці, діаграми, графіки: навч. посіб. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Ін-т лідерства та соц. наук ; авт.-уклад. Т. Г. Купрій. - К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 160 с.
39. Соціологія: терміни і поняття. Навчальний словник-довідник/ За загальною редакцією В.М. Пічі [Н.В. Ковалісько, Ю. Ф. Пачковський, О. І. Пташник-Середюк та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2020р.- 658 с.
40. Степаненко В., Рибщун О. Українська соціологія: суспільно-історичний та ідеологічний контексти розвитку. Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2009. - № 2. - с, 67-95.
41. Танчин І.З. Соціологія / І.З. Танчин. – К. : Знання, 2007. – 351 с.
42. Яремчук С.С. Соціологія: навч. посіб. / С. С. Яремчук ; Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. - Чернівці : Рута, 2015. - 239 с.
43. Ярошенко А.О. Курс лекцій з історії соціології. К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2005. 195 с.

15. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;

- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;

- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

16. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Історія соціології
Освітня програма	Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Філософії та соціології
Викладач ПІБ, посада	Зубченко Олександр Сергійович, доцент кафедри філософії та соціології
Електронна адреса викладача	o.zubchenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Четвер, раз на місяць, 18.30 каб. 209а (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Телеграм)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7769
Компетентності та програмні результати навчання	КЗ-4, КЗ-6, КЗ-9, КП-3, КП-5, КП-6, КП-7, РН-3, РН-15

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
I-й	270/9	46	44	Есе	Екзамен, залік

В.о. завідувача кафедри

Тетяна ІВАНЕЦЬ

Гарант ОП

Богдан СЛЮЩИНСЬКИЙ